

รายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

โครงการการจัดการตลาดอย่างยั่งยืนของเกษตรกรผู้ปลูกพืชผัก (แตงร้าน)
ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุขลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

โดย

นางสาวธิดิกมล สำราญทิพย์	รหัสนักศึกษา 5940308108
นางสาวอาริยา คตโคตร	รหัสนักศึกษา 5940308130

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตการพัฒนาสังคม

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

รายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

โครงการการจัดการตลาดอย่างยั่งยืนของเกษตรกรผู้ปลูกพืชผัก(แตงร้าน)
ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุรณรัมย์ จังหวัดขอนแก่น

โดย

นางสาวธิดากมล สำราญทิพย์ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต รหัสนักศึกษา 5940308108

นางสาวอาริยา คตโคตร หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต รหัสนักศึกษา 5940308130

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตการพัฒนาสังคม

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

กิตติกรรมประกาศ

โครงการการจัดการตลาดอย่างยั่งยืนของเกษตรกรผู้ปลูกพืชผัก (แตงร้าน) ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุหลอม จังหวัดขอนแก่น นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก ดร.ภาสกร บัวศรี อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและแนะแนวทาง รวมทั้งแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำโครงการด้วยความเมตตาเป็นอย่างดี จนสำเร็จเรียบร้อย นับเป็นพระคุณอย่างสูงแก่ผู้จัดทำโครงการ

ขอกราบขอบพระคุณโครงการพัฒนาและจัดหาน้ำตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุหลอม จังหวัดขอนแก่น (มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ) ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษาแนะนำในด้านวิชาการ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ผู้จัดทำขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หัวหน้าพื้นที่ต้นแบบขอนแก่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายส่งเสริมการพัฒนา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน รวมไปถึงพี่ๆอาสาพัฒนา(อสพ.) ทุกท่าน และเกษตรกรตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุหลอม จังหวัดขอนแก่น ที่ให้โอกาสได้เข้าสอบถามและเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ผู้จัดทำโครงการขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่สนับสนุนการศึกษา ให้ความรัก ความห่วงใย ขอขอบคุณคณะผู้จัดทำโครงการ ที่ร่วมฝ่าฟันอุปสรรคมาด้วยกัน ขอขอบคุณที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำ จนสำเร็จตามความมุ่งหมายทุกประการ

คุณประโยชน์และคุณค่าที่พึงมีจากงานโครงการเล่มนี้ขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพอย่างสูง

คณะผู้จัดทำโครงการ

2562

ชื่อโครงการ โครงการการจัดการตลาดอย่างยั่งยืนของเกษตรกรผู้ปลูกพืชผัก(แตงร้าน)ตำบลทุ่งโป่ง
อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

ผู้จัดทำโครงการ นางสาวธิดิภมล สำราญทิพย์ และคณะ
ศิลปศาสตร์บัณฑิต สาขาการพัฒนาสังคม
ปี พ.ศ. 2562
อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ดร. ภาสกร บัวศรี อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ

บทคัดย่อ

โครงการการจัดการตลาดอย่างยั่งยืนของเกษตรกรผู้ปลูกพืชผัก (แตงร้าน) ตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักและหาแนวทางการจัดการตลาดอย่างยั่งยืนของเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น กลุ่มเป้าหมายของโครงการคือ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักตำบลทุ่งโป่งที่มีความต้องการปลูกแตงร้าน จำนวน 6 คน มีวิธีการดำเนินงานคือโดยการสอบถามความต้องการในการปลูกแตงร้านของเกษตรกรภายในกลุ่ม และวางแผนรอบการปลูกให้กับเกษตรกร โดยมีการดำเนินกิจกรรม 2 กิจกรรม ดังต่อไปนี้ คือ 1) กิจกรรมร่วมวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ของการปลูกพืชผัก 2) กิจกรรมจัดรอบการปลูกพืชของเกษตรกร

ผลการดำเนินโครงการ พบว่า เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 6 คน ได้ทราบถึงปัญหา/อุปสรรคที่มีต่อการปลูกผักแนวทางการเกษตรกรได้รับความรู้ตามวัตถุประสงค์โครงการการจัดการตลาดอย่างยั่งยืนของเกษตรกรผู้ปลูกพืชผัก (แตงร้าน) มีการวางแผนการผลิตแตงร้านใน 4 รอบ ได้แก่รอบวันที่ 17/02/63 , 24/02/63, 29/02/63 และ วันที่ 07/03/63 ทำให้กลุ่มมีการความพร้อม ทราบผลิตผลผลิตที่แน่นอน สามารถไปดำเนินการด้านการตลาดได้อย่างชัดเจน

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	(1)
บทคัดย่อ.....	(2)
สารบัญ.....	(3)
สารบัญตาราง.....	(4)
สารบัญรูปภาพ.....	(5)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ที่ตั้งและชื่อสถานประกอบ.....	1
1.2 ข้อมูลเกี่ยวข้องกับองค์กร.....	1
3 ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่โครงการพัฒนาจัดหาหน้าตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุขลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น.....	2
1.4 โครงสร้างขององค์กรพื้นที่ขอนแก่น.....	3
1.5 ตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย.....	5
1.6 ที่ปรึกษาและตำแหน่งของที่ปรึกษา.....	5
2 วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา.....	6
2.1 วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา.....	7
2.2 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการปฏิบัติงาน.....	7
2.3 การปฏิบัติงานของนักศึกษาในสถานประกอบการ.....	7
2.4 สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการฝึกประสบการณ์.....	7
2.5 สิ่งที่ได้ในด้านนักศึกษาผู้ปฏิบัติงาน.....	8
3 รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการ.....	9
3.1 ชื่อโครงการ.....	10
3.2 หลักการและเหตุผล.....	10
3.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	11
3.4 เป้าหมาย.....	11
3.5 กลุ่มเป้าหมาย.....	11
3.6 วิธีการดำเนินงาน.....	11
3.7 ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ.....	12
3.8 ผู้รับผิดชอบโครงการ.....	12
3.9 การติดตามประเมินผลโครงการ.....	12
3.10 ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
4 ผลการดำเนินโครงการ.....	14
4.1 ปัจจัยนำเข้า.....	15

สารบัญ (ต่อ)

4.2 กระบวนการ.....	16
4.3 ผลที่เกิด.....	18
4.4 ผลลัพธ์.....	18
4.5 ปัญหาและอุปสรรค.....	18
4.6 การประเมินผลโครงการ.....	19
4.7 สรุปผลโครงการ.....	22

บรรณานุกรม

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 วิธีการดำเนินงาน.....	11
ตารางที่ 2 ขั้นตอนและแผนการดำเนินงาน (PDCA).....	12
ตารางที่ 3 การติดตามประเมินผลโครงการ.....	14
ตารางที่ 4 กรอบการดำเนินงาน.....	15

สารบัญญภาพ

	หน้า
รูปภาพที่ 1 แสดงพื้นที่โครงการพัฒนาจัดหาหน้าตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุรบีตัน จังหวัดขอนแก่น.....	3
รูปภาพที่ 2 โครงสร้างองค์กรในพื้นที่ขอนแก่น.....	5

บทที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กร

1.1 ที่ตั้งและชื่อสถานประกอบ

ชื่อสถานประกอบการ : มูลนิธิปิดทองหลังพระตามสืบสานแนวพระราชดำริ (โครงการพัฒนาและจัดหาบำบัดน้ำทิ้ง) (โป่ง)

ที่ตั้ง : โรงเรียนบ้านโนนสะอาด หมู่ 1 ตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

โทรศัพท์ : 0981028537

1.2 ข้อมูลเกี่ยวข้องกับองค์กร

1.2.1 ความเป็นมา

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ พัฒนาต่อเนื่องมาจากโครงการปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2551 ในเวลานั้น โครงการปิดทองหลังพระฯ มีพันธกิจตามมติคณะรัฐมนตรี คือ เพื่อฉลองพระชนมายุครบ 80 และ 84 พรรษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้ประชาชนสามารถเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ตรงจากแนวทางโครงการพระราชดำริและน้อมนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมการเรียนรู้ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เพื่อยกระดับฐานะความเป็นอยู่และส่งเสริมอาชีพประชาชน รวมทั้งส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และกระตุ้นจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรมไทย

ในการดำเนินภารกิจของโครงการปิดทองหลังพระฯ เพื่อสืบสานแนวพระราชดำริ ให้ขยายผลสู่ชุมชนท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง เพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนนั้นกลับมีข้อจำกัดการที่เป็นหน่วยงานย่อยในสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) ดังนั้นเพื่อให้มีหน่วยงานเฉพาะรองรับภารกิจสืบสานแนวพระราชดำริให้ขยายผลสู่ชุมชนได้อย่างกว้างขวาง คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2552 เห็นชอบให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ดำเนินการจัดตั้ง "มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ" และ "สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ" ทั้งนี้ได้มีการจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2553

1.2.2 พันธกิจ

การจัดการความรู้และการส่งเสริมการพัฒนาตามแนวพระราชดำริอย่างเป็นระบบกว้างขวางจนกระทั่งเป็นแนวทางหลักในการพัฒนาประเทศ

1.2.3 วัตถุประสงค์

จัดตั้งและสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติของมูลนิธิ ให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งการจัดตั้งให้สถาบัน โดยมีมูลนิธิ สนับสนุนให้ทุนดำเนินงาน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) สนับสนุนส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา แก่องค์กรชุมชน ประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ ในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับมิติการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ เพื่อให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมถึงส่งผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2) สนับสนุนการจัดการความรู้ตามแนวพระราชดำริโดยประสานความร่วมมือกับศูนย์ศึกษาการพัฒนา โครงการส่วน พระองค์ โครงการตามพระราชประสงค์ โครงการหลวง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ องค์กรชุมชน ประชา สังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ เพื่อให้เกิดคลัง ความรู้ การยกระดับความรู้ การต่อยอด ชุดความรู้ใหม่ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในและนอกระบบ ตลอดจนการ ขยายผลเชื่อมโยงสู่การนำไปปฏิบัติอย่างกว้างขวาง

3) ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการ ภารกิจและกิจกรรมของสถาบัน กับแผนชุมชน แผน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผน พัฒนาจังหวัด แผนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และนโยบาย รัฐบาล

4) สนับสนุน ส่งเสริม แนะนำ และช่วยเหลือ องค์กรชุมชน ประชาสังคม องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ เพื่อให้มีผู้นำแนว พระราชดำริไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์และเป็น แนวทางหลักในการพัฒนาทุกระดับของประเทศ

5) สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และความร่วมมือดำเนินการตามแนวพระราชดำริอย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา และทัศนศึกษาที่เกี่ยวกับการนำแนวพระราชดำริไป ประยุกต์ใช้และ ขยายผลสู่ชุมชนเพื่อส่งเสริมการประสานการดำเนินงานร่วมกับองค์กรชุมชน ประชา สังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ เพื่อ กิจกรรมพัฒนาและกิจกรรมสาธารณประโยชน์ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่โครงการพัฒนาจัดหาน้ำตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุธรัตน์ จังหวัด

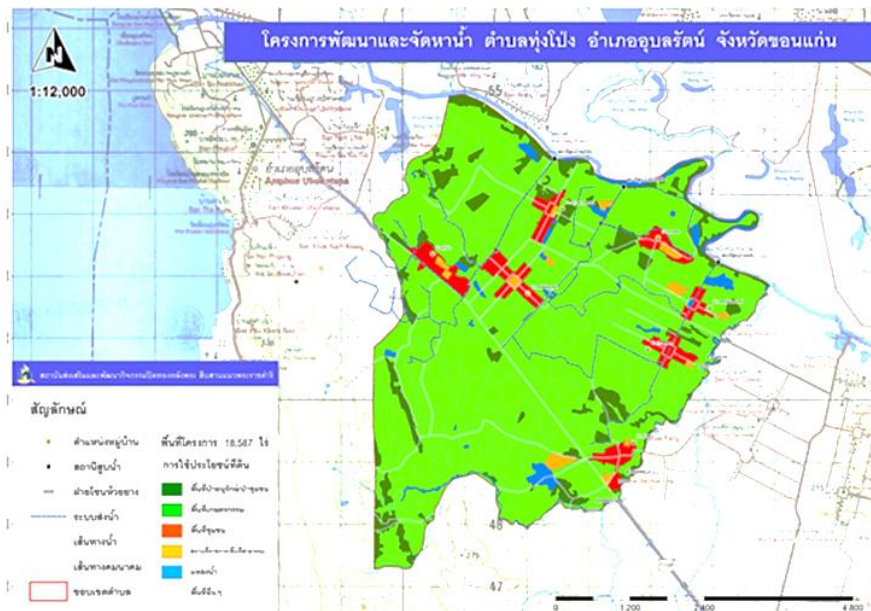
1.3.1 ความเป็นมา

โครงการพัฒนาและจัดหาน้ำในตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุธรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ภายใต้ ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภาคการเกษตรและชนบทเป็นการขยายผล การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เกิดจากการทำงานในพื้นที่ต้นแบบ 5 แห่งของสถาบัน ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริและยังเป็นการทำงานแบบ บูรณาการร่วมกัน ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน

เนื่องจากตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุธรัตน์ จังหวัดขอนแก่น บางส่วนเป็นพื้นที่ที่อยู่ใต้เขื่อนแต่ มีน้ำไม่เพียงพอต่อการทำเกษตรและยังมีสภาพดินที่ไม่เหมาะต่อการปลูกพืช ส่วนมากเกษตรกรจะ ปลูกพืชเชิงเดี่ยวเมื่อมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ได้เข้ามาตั้งโครงการพัฒนาและ จัดหาน้ำ เมื่อมีการจัดหาน้ำให้กับเกษตรกรแล้วทางมูลนิธิปิดทองฯ ได้ส่งเสริมการปลูกพืชหลังนา และได้ส่งเสริมการเกษตรให้กับเกษตรกรโดยได้จัดตั้งกลุ่ม “เกษตรกรปลูกพืชผักตำบลทุ่งโป่ง” เดิม

อยู่ที่บ้านกุดน้ำเขียว ตำบลนาหว้า อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ได้อพยพมาอยู่ที่บ้านนิคมผัง 7 พ.ศ. 2507 ได้อพยพมาจากน้ำท่วมจากการสร้างเขื่อนอุบลรัตน์ ซึ่งอยู่หมู่ 15 ตำบลโคกสูง โดยตั้งชื่อใหม่ว่าบ้านโนนสะอาด ตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ ในปี พ.ศ. 2517 ได้ย้ายมาเป็นตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น มีผู้ใหญ่บ้านคนแรกชื่อนายคำมี จันทาฟ้าเหลื่อม และมีจำนวนครัวเรือนอยู่ 40 ครัวเรือน มีพื้นที่อยู่ประมาณ 950 ไร่ มีอาชีพ ปลูกฝ้าย ปลูกปอ ตัดฟืนขายให้กับรถไฟ ปัจจุบันมีอาชีพ เกษตรกร 70 % ทำงานบริษัท 18% รับจ้างทั่วไป 10 % ราชการ 2 %

โครงการพัฒนาและจัดหาน้ำในตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภาคราชการและชนบทเป็นการขยายผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เกิดจากการทำงานในพื้นที่ต้นแบบ 5 แห่งของสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริและยังเป็นการทำงานแบบบูรณาการร่วมกัน ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน

รูปภาพที่ 1 แสดงพื้นที่โครงการพัฒนาจัดหาน้ำตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

1.3.2 กิจกรรมพื้นที่พัฒนาโครงการพัฒนาและจัดหาน้ำภายในตำบลทุ่งโป่ง

จังหวัดขอนแก่นเป็นผู้เสนอแผนการขับเคลื่อนฯ ต่ออนุกรรมการส่งเสริมการขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ยุทธศาสตร์ที่ 1) ได้รับอนุมัติและดำเนินการพัฒนาระบบน้ำ ประกอบด้วย (1) โครงการปรับปรุงคลองส่งน้ำสถานีสูบน้ำบ้านหนองผือ (สายพอง) พื้นที่รับประโยชน์ 383 ไร่ (2) โครงการปรับปรุงฝายแบบ มข-27 จำนวน 2 จุด และสร้างฝายใหม่ แบบ มข-58 จำนวน 1 จุดพื้นที่รับประโยชน์ 681 ไร่ (3) โครงการต่อท่อส่งน้ำจากคลองส่งน้ำสถานีสูบน้ำบ้านจระเข้พื้นที่รับประโยชน์ 1,735 ไร่รวมทั้งการพัฒนาระบบบริหารจัดการโครงสร้างระบบน้ำที่มีอยู่เดิม ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งโป่งรวมพื้นที่ระบบน้ำทั้งหมด 9,401 ไร่พื้นที่ระบบน้ำไปไม่ถึง 5,987 ไร่

นอกจากเรื่องน้ำ มีการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน โดยปุ๋ยพืชสด คือ ปอเทืองร่วมกับสถานีพัฒนาที่ดินขอนแก่น เกษตรกรเข้าร่วม 67 ราย นอกจากเป็นปุ๋ยแล้วยังสามารถขายเมล็ดพันธุ์ปอเทืองสร้างรายได้เพิ่มเติมเป็นเงิน 61,664 บาท และการทำแปลงเกษตรลดรายจ่าย สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรใน 10 หมู่บ้านของตำบลทุ่งโป่ง และมีการสร้างองค์ความรู้การบริหารจัดการน้ำ การปรับปรุงดินให้เหมาะสมกับการเพาะปลูกวิเคราะห์ตลาด วางแผนการผลิต การติดตามการผลิตโดยส่งเสริมปลูกข้าวโพดหวาน ฟักทอง ที่ไม่เคยมีการปลูกมาก่อน ปัจจุบัน สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร 104 ราย มากกว่า 1,603,108 บาท

การพัฒนาระบบน้ำปัจจุบัน มีการกระจายน้ำจากสถานีสูบน้ำบ้านจระเข้ เข้าสู่พื้นที่เกษตรพื้นที่ 1,735 ไร่ 94 ครัวเรือน การบริหารจัดการน้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้า และน้ำจากฝายทดน้ำในลำห้วยยาง พื้นที่รับประโยชน์ทั้งหมด 9,401 ไร่ เกษตรกร 608 ครัวเรือน ส่งเสริมระบบกระจายน้ำในแปลงด้วยระบบน้ำหยด มีการปลูกพืชหลังนาซึ่ง ข้าวโพดหวาน และพืชผักสามารถหาตลาดรองรับได้ เช่น แม็คโครมูลค่า 58,119 บาท

การเกษตรในพื้นที่ตำบลทุ่งโป่งปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ นอกจากข้าวที่ผ่านการคัดเลือกพันธุ์ พืชไร่ข้าวโพดหวาน อ้อย นอกจากนี้ยังมีการทำพืชสวน อาทิเช่น มะพร้าว ฟักเขียว และพืชใบชนิดต่างๆ และปศุสัตว์ เช่น การเลี้ยงไก่เป็นอาชีพเสริมเกษตรกรอีกด้วย

กิจกรรมในโครงการพัฒนาและจัดหาให้น้ำภายในตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ

1.3.2.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐานดินและน้ำ

1) โครงการปรับปรุงคลองส่งน้ำสถานีสูบน้ำบ้านหนองผือ (สายพอง) เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ทำการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ในฤดูแล้ง

2) โครงการปรับปรุงฝายแบบ มข - 27 และ โครงการปรับปรุงฝายแบบ มข - 58 เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในการทำการเกษตรของเกษตรกรที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่คลองส่งน้ำสถานีสูบน้ำบ้านหนองผือ (สายพอง) เข้าไม่ถึงพื้นที่ในการทำการเกษตรของเกษตรกร

3) โครงสร้างระบบน้ำที่มีอยู่เดิม ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งโป่ง เพื่อซ่อมแซมโครงสร้างระบบน้ำเดิมให้มีประสิทธิภาพในการใช้งานและสามารถกักเก็บน้ำได้มากขึ้น

4) การขุดเจาะบาดาล และใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในการสูบน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถทำการเกษตรได้ตลอดปี และมีการส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ระบบน้ำหยดแทนการใช้น้ำแบบเดิมในการทำการเกษตร เพื่อเป็นการประหยัดน้ำและใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5) โครงการปลูกพืชหลังนาเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน โดยปุ๋ยพืชสด คือ ปอเทืองร่วมกับสถานีพัฒนาที่ดินขอนแก่น เพื่อบำรุงดินและเพื่อเป็นรายได้เสริมจากการปลูกโดยการขายเมล็ดพันธุ์

1.3.2.2 ด้านการส่งเสริมการเกษตรและปศุสัตว์

1) กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ประดู่หางดำ มข.55 ร่วมมือกับคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่มีรายได้เสริมภายในครัวเรือน ไก่ประดู่หางดำ มีลักษณะเนื้อเหมือนไก่บ้านแต่มีการเจริญเติบโตเร็วกว่าไก่บ้านและเหมาะสมในสภาพพื้นที่ในตำบล

ทุ่งโป่ง ปัจจุบันเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ประดู่หางดำสามารถผลิตลูกไก่เองได้ มีการเลี้ยงแบบไก่ขุนมากขึ้น และสร้างรายได้ให้เกษตรกรได้เป็นจำนวนมาก

2) กลุ่มวิสาหกิจอ้อย ร่วมมือกับบริษัทโรงงานน้ำตาลมิตรผล และบริษัทสยามคูโบต้า จัดตั้งกลุ่มขึ้นเพื่อให้เกษตรกรภายในตำบลสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้เกษตรกรในตำบลทุ่งโป่งตัดอ้อยสด ลดการเผาอ้อย

3) กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักตำบลทุ่งโป่ง กิจกรรมปลูกพืชผักตลอดปี มีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชผักผสมผสาน และมีการส่งเสริมตลาดสมัยใหม่เพื่อความยั่งยืน โดยร่วมมือกับเทสโก้โลตัส ผลผลิตที่กลุ่มผู้ปลูกพืชผักตำบลทุ่งโป่งส่งขายให้กับเทสโก้โลตัสมี 2 ชนิด คือ พริกเขียว และกระเพรา นอกจากนั้นผลผลิตอื่นๆที่เกษตรกรปลูกได้มีการส่งขายสู่ตลาดชุมชนโดยผ่านระบบกลุ่ม

1.4 โครงสร้างขององค์กรพื้นที่ขอนแก่น

รูปภาพที่ 2 โครงสร้างองค์กรในพื้นที่ขอนแก่น

ที่ปรึกษา : นายอนุชภูมิ จารุจินดา
ตำแหน่ง : หัวหน้าพื้นที่ต้นแบบขอนแก่น

วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

2.1 วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

2.1.1 เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ทางด้านอาชีพและการพัฒนาตนเองแก่นักศึกษาและสร้างความพร้อมในการปฏิบัติงานในอนาคต

2.1.2 เพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต

2.1.3 เพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับสถานประกอบการ

2.1.4 เพื่อฝึกให้มีความรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และฝึกทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

2.1.5 เพื่อนำความรู้จากที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน และสร้างความรู้ ความเข้าใจในงานด้านการส่งเสริมเกษตร

2.2 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการปฏิบัติงาน

2.2.1 มีประสบการณ์ในการทำงานเพิ่มมากขึ้น ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานอย่างเป็นระบบของสถานประกอบการและได้เรียนรู้การทำงานกับชุมชนและการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมการปฏิบัติงานในอนาคต

2.2.2 นักศึกษาได้นำความรู้ความสามารถที่ได้เรียนมา นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

2.2.3 ได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆที่เพิ่มขึ้น

2.3 การปฏิบัติงานของนักศึกษาในสถานประกอบการ

2.3.1 การปฏิบัติงานในทีมโครงสร้างพื้นฐานดินและน้ำ ได้ลงพื้นที่การสำรวจความต้องการสร้างฝายกักเก็บน้ำในฤดูฝนเพื่อเก็บน้ำไว้ใช้ในหน้าแล้ง โดยลงสำรวจผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากการสร้างฝายในแต่ละจุด การเข้าร่วมประชุม เข้าร่วมประชุมกิจกรรมส่งเสริมการปลูกปอเทืองขยายเมล็ดพันธุ์และบำรุงหน้าดินโดยมีพัฒนาที่ดินให้ความรู้ตั้งแต่กระบวนการปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยว การออกแบบแบบฟอร์มการเก็บข้อมูลการสร้างฝาย

2.3.2 การปฏิบัติงานในทีมส่งเสริมเกษตร ได้ลงพื้นที่สำรวจ ตรวจสอบแปลง พืชผัก ได้แก่ มะพร้าว น้ำหอม ที่มีภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับซื้อ (CP) โดยมีการตรวจแปลงของเกษตรกรทุกเดือน ซึ่งจะตรวจ รอบโคน รอบพุ่ม จำนวนใบและการให้น้ำใส่ปุ๋ย ข้าวโพดหวาน และผักต่างๆ ได้แก่ กระเพรา พริกเขียว มีภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับซื้อผลผลิต (Tesco lotus) โดยมีการลงตรวจรอบปลูก การเจริญเติบโตและคุณภาพของผลิตต่อสัปดาห์เพื่อคาดการณ์ปริมาณผลผลิตที่จะส่งให้กับโรงคัดแยกผลผลิตโนนเขวา และตรวจความเจริญเติบโตของผักใบต่างๆที่ส่งขายตามตลาดชุมชน เช่น ตะไคร้ สาระแหน่ ขึ้นฉ่าย ผักสลัด ถั่วฝักยาว ฯ เข้าร่วมประชุมและสรุปประชุมการสรุปผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจอ้อยตำบลทุ่งโป่ง เข้าร่วมประชุมหารือการก่อสร้างโรงคัดที่ กำลังรอการดำเนินการในตำบลทุ่งโป่งร่วมกับเกษตรกรจังหวัดขอนแก่น สาธารณะสุขจังหวัดขอนแก่น ตัวแทนจากเทศบาลโกสโธสถ

2.3.3 การปฏิบัติงานในทีมปศุสัตว์ มีการทำงานร่วมกับอาจารย์จากมหาวิทยาลัยขอนแก่นผู้ให้ความรู้เรื่องไก่ประดู่หางดำ มข. 55 ได้ลงพื้นที่ส่องไข่ไก่ประดู่หางดำ มข.55 ลักษณะของไข่ที่มีเชื้อจะส่องเห็นเส้นเลือดภายในไข่ ในระยะที่เป็นตัวอ่อนจะมองเห็นตัวและขยับได้ ส่วนไข่ที่ไม่มีเชื้อจะส่องไม่เห็นเส้นเลือด ให้คำแนะนำเกษตรกรในการอนุบาลลูกไก่ ติดตามการเจริญเติบโต ตรวจสอบบริเวณคอกไก่ และส่งมอบลูกไก่ให้กับเกษตรกร ส่งไก่ประดู่หางดำ มข.55 ให้กับผู้รับซื้อ เข้าร่วมประชุมและสรุปประชุมกลุ่มไก่

2.3.4 งานที่ได้รับมอบหมายในสำนักงาน การทำเอกสารต่างๆ สรุปการมาทำงานประจำเดือน สรุปการใช้รถสำนักงานประจำเดือน สรุปการใช้น้ำมันประจำเดือน

2.4 สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการฝึกประสบการณ์

4.4.1 ด้านสังคม

4.4.1.1 ได้เรียนรู้ระเบียบวินัยภายในองค์กร เรียนรู้ระเบียบการทำงานภายในองค์กรให้สามารถนำไปปรับใช้ในการทำงานจริงได้

4.4.1.2 ได้เรียนรู้การปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขจากการปรับตัวให้เข้ากับสังคมในสำนักงาน

4.4.1.3 ได้รู้เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกับองค์กรต่างๆ เช่นองค์กรภาครัฐ องค์กรเอกชน

4.4.2 ด้านทฤษฎี

4.4.2.1 เรียนรู้วิธีการตรวจการเจริญเติบโตของพืชในโครงการ เช่น มะพร้าว พืชเขียว ข้าวโพด

4.4.2.2 เรียนรู้วิธีการดูแลพืช วิธีการกำจัดศัตรูพืชของพืชชนิดต่างๆในโครงการ

4.4.2.3 เรียนรู้วิธีการตัดพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ไก่ประดู่หางดำ มข.55

4.4.2.4 เรียนรู้วิธีการปลูกพืชผักให้ได้ผลดี การให้น้ำ การให้ปุ๋ย การปลูกพืชในโรงเรือน และการผสมดินปลูก การคำนวณปุ๋ยให้เหมาะสมกับชนิดพืชที่ปลูก

4.4.2.5 เรียนรู้วิธีการคาดการณ์ผลผลิตของเกษตรกรในโครงการที่จะนำส่งโรงคัดแยก

4.4.3 ด้านปฏิบัติ

4.4.3.1 ลงตรวจแปลงเกษตรกรเพื่อสำรวจการเจริญเติบโตของพืชในโครงการ

4.4.3.2 ลงแนะนำเกษตรกรในเรื่องวิธีการกำจัดศัตรูพืช โรคแมลง และโรคต่างๆของพืช

4.4.3.3 คัดพ่อแม่พันธุ์ไก่ประดู่หางดำ มข.55

4.4.3.4 จับประเด็น สรุปประชุมต่างๆที่จัดขึ้นในพื้นที่ การประชุมประจำเดือนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง ประชุมประจำเดือนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ประดู่หางดำ มข.55 การประชุมกลุ่มวิสาหกิจอ้อย และการประชุมอื่นๆ

4.4.3.5 จัดกิจกรรมการจัดรอบปลูกพืชของเกษตรกร

2.5 สิ่งที่ได้ในด้านนักศึกษาผู้ปฏิบัติงาน

2.5.1 สามารถปรับตัวในสังคมการทำงาน of สำนักงานได้ เรียนรู้การปรับตัวให้เข้าหาผู้อื่น

- 2.5.2 สามารถนำความรู้ ทักษะจากการเรียนมาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้จริง
- 2.5.3 เรียนรู้วัฒนธรรมขององค์กร
- 2.5.4 ได้พัฒนาทักษะการจดสรุปประชุม และการสรุปประชุม
- 2.5.5 ได้ฝึกฝนตนเองให้มีความอดทนและมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
- 2.5.6 ได้เรียนรู้ทักษะการติดต่อประสานงานกับองค์กร ภาครัฐ ภาคเอกชน และอื่นๆ
- 2.5.7 ได้เรียนรู้ข้อมูลทางการเกษตร และปศุสัตว์ในขั้นพื้นฐาน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้
- 2.5.8 เรียนรู้เทคนิคการจัดประชุม การประชุมในรูปแบบต่างๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน และสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดในการจัดประชุมได้
- 2.5.9 สามารถปรับตัวได้ในสถานการณ์ที่กดดัน

3.1 ชื่อโครงการ การจัดการตลาดอย่างยั่งยืนของเกษตรกรผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง (ผู้ปลูกแตงร้าน) อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

3.2 หลักการและเหตุผล

ประชาชนในตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรที่มีความหลากหลาย อาทิเช่น การทำนาข้าว ไร่อ้อย ไร่มันสำปะหลัง ไม้ยืนต้น และการปลูกพืชผักเพื่อจัดจำหน่าย ซึ่งถือเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริมที่เป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้แก่เกษตรกรตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น แต่เดิมที่การปลูกพืชผักยังเกิดปัญหาในการจัดจำหน่ายผลผลิต เนื่องจากไม่มีตลาดรองรับผลผลิตของเกษตรกร เพราะด้วยเกษตรกรที่ทำการปลูกพืชผักโดยทั่วไปแล้วจะต้องปลูกตามฤดูกาล มีการหมุนเวียนชนิดของพืชผักอยู่ตลอด และเกษตรกรไม่ได้คำนึงถึงความต้องการของตลาดที่จะรองรับและความต้องการของผู้บริโภค เกษตรกรยังคงปลูกพืชตามวิธีการและหลักความเชื่อเดิมๆ ที่เคยทำตามจากการถูกถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ ต่อรุ่นสู่รุ่น ทำให้ผลผลิตดังกล่าวไม่มีคุณภาพตรงตามที่ตลาดต้องการ อีกทั้งเกษตรกรยังขาดความรู้ความสามารถในเรื่องของกระบวนการการคำนวณผลผลิตหรือการคาดการณ์ผลผลิตที่จะได้รับในแต่ละรอบการปลูกทำให้ผลผลิตมีปริมาณที่ไม่มั่นคง และไม่มีความต้องการไม่ได้ตรงตามที่ตลาดกำหนด พื้นที่ในตำบลทุ่งโป่งส่วนใหญ่ประสบปัญหาน้ำแล้ง ขาดแคลนน้ำที่ใช้ในการเกษตร และสภาพดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทรายทำให้ไม่สามารถปลูกพืชบางชนิดได้ ศักยภาพของพื้นที่ตำบลทุ่งโป่งเหมาะสมสำหรับพื้นที่ใช้น้ำน้อยและเจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนปนทราย ซึ่งแต่งงานเป็นพืชที่สามารถเจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนปนทราย การระบายน้ำได้ดี ทนแล้ง ผู้จัดทำโครงการจึงได้ศึกษาปัญหาอุปสรรคและหาแนวทางการจัดการตลาดอย่างยั่งยืนของเกษตรกรผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น เพื่อหาแนวทางที่จะทำให้เกษตรกรได้มีผลผลิตที่มีคุณภาพและมีตลาดที่ยั่งยืน ในการที่จะสามารถพัฒนาตลาดได้อย่างยั่งยืนต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาด จากการศึกษาความต้องการของตลาดพบว่า ผู้รับซื้อผลผลิตของเกษตรกรต้องการผลผลิตที่สม่ำเสมอสามารถส่งผลผลิตให้กับผู้รับซื้อได้ตามความต้องการของผู้บริโภคตลอดฤดูกาลและผลผลิตที่มีคุณภาพ โดยมีการดำเนินกิจกรรม ดังต่อไปนี้ 1) กิจกรรมร่วมวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ของการปลูกพืชผัก 2) การจัดรอบปลูกแตงกวา/แตงร้าน

โครงการการจัดการตลาดอย่างยั่งยืนของเกษตรกรผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง (ผู้ปลูกแตงร้าน) จัดทำขึ้นเพื่อให้เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่งได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาการปลูกพืชผัก ร่วมกันหาแนวทางการปลูกพืชผักให้ได้ผลผลิตตามความต้องการของตลาดโดยมีเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่งในโครงการพัฒนาและจัดหาน้ำตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น และทาง farm manager ของบริษัท เทคโนโลยีโลตัส ร่วมวิเคราะห์ปัญหาและการจัดรอบปลูกให้กับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่งเพื่อให้มีผลผลิตได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพตามความต้องการของตลาด

3.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ

3.3.1 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุรณรัมย์ จังหวัดขอนแก่น

3.3.2 เพื่อหาแนวทางการจัดการการตลาดอย่างยั่งยืนของเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุรณรัมย์ จังหวัดขอนแก่น

3.4 เป้าหมาย

3.4.1 สมาชิกในกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง ที่มีความสนใจในการปลูกแตงร้านสามารถแบ่งรอบการปลูกเพื่อให้ผลผลิตของเกษตรกรมีความต่อเนื่องได้

3.5 กลุ่มเป้าหมาย

3.4.2 สมาชิกในกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง ที่มีความสนใจในการปลูกแตงร้าน จำนวน 6 คน

3.6 วิธีการดำเนินงาน

3.6.1 มีรูปแบบการจัดกิจกรรมโดยการสอบถามความต้องการในการปลูกแตงร้านของเกษตรกรภายในกลุ่ม และวางแผนรอบการปลูกให้กับเกษตรกร โดยหัวหน้าพื้นที่ พนักงานการตลาดของเทศบาล (farm manager) และนางสาวธิดากมล สำราญทิพย์ นางสาวอาริยา คตโคตร นักศึกษาฝึกงาน

<p>เนื้อหาในการจัดประชุม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สอบถามความต้องการในการปลูกแตงร้านของเกษตรกร 2. การคำนวณพื้นที่การปลูกเพื่อทราบผลผลิตที่สามารถเก็บเกี่ยวได้ในแต่ละรอบ 3. การคำนวณระยะเวลาการปลูกแตงร้านในการใช้เวลาในการเพาะเมล็ด ระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวผลผลิต และระยะเวลาที่สามารถเก็บผลผลิตได้ในแต่ละรอบ
<p>รูปแบบกิจกรรม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมสอบถามความต้องการปลูกพืชของเกษตรกร <ol style="list-style-type: none"> 1.1 สอบถามความต้องการในการปลูกแตงร้านของเกษตรกรเพื่อสำรวจจำนวนผู้สนใจ 1.2 สอบถามความต้องการของจำนวนในการปลูกพืชของเกษตรกรในแต่ละรอบ 2. กิจกรรมจัดรอบการปลูกพืชของเกษตรกร <ol style="list-style-type: none"> 2.1 รวมกลุ่มเกษตรกรที่ต้องการปลูกพืชชนิดเดียวกัน 2.2 จัดรอบวันที่การปลูกแตงร้านโดยให้เกษตรกรเลือกลงรอบปลูกตามที่เกษตรกรมีความพร้อมในการเพาะปลูก 2.3 แจ้งเกษตรกรที่ลงความต้องการตามรอบ โดยข้อมูลที่แจ้งคือ วันเพาะเมล็ด และวันเก็บเกี่ยวผลผลิต

ขั้นตอนและแผนการดำเนินงาน (PDCA)

รายการ	กุมภาพันธ์ 2563		
	1-10	10-20	20-29
ขั้นวางแผนงาน (P)			
1. เขียนโครงการนำเสนอ 2. ประชุมหารือเกี่ยวกับโครงการ 3. นำเสนอโครงการเพื่ออนุมัติ			
ขั้นดำเนินการ (D)			
1. สัมภาษณ์เกษตรกรเพื่อหาปัญหาและอุปสรรคในการปลูกพืชผักและหาตลาด 2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหา 3. จัดเวทีประชุมร่วมกับเกษตรกรเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาร่วมกัน			
ขั้นสรุปและประเมินผล (C)			
1. ประเมินติดตามการปลูกแตงร้านตามรอบที่วางแผนการผลิต			
ขั้นปรับปรุงผลการประเมิน (A)			
1. นำผลการติดตามการปลูกของเกษตรกรมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาในการจัดกิจกรรมรอบต่อไป			

3.7 ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

วันที่ 12 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563

3.8 ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวธิดิถกมล สำราญทิพย์ และนางสาวอาริยา คตโคตร

3.9 การติดตามประเมินผลโครงการ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีวัดและประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้
---------------------	---------------------	------------------

ผลผลิต (คุณภาพ)		
1. ได้แผนการปลูกแตงร้านของเกษตรกรผู้ปลูกพืชตำบลทุ่งโป่ง	แผนวางรอบการปลูกแตงร้านของเกษตรกร จำนวนต้นที่ปลูก และรายชื่อผู้ปลูกในแต่ละรอบ	แบบประเมินการติดตามการผลิต

3.10 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

3.9.1 ได้ทราบปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

3.9.2 ได้แนวทางการจัดการการตลาดอย่างยั่งยืนของเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

ในการดำเนินโครงการการจัดการตลาดอย่างยั่งยืนของเกษตรกรผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง (ผู้ปลูกแตงร้าน) อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อ1) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักตำบลทุ่งโป่ง 2) เพื่อหาแนวทางการจัดการการตลาดอย่างยั่งยืนของเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง ผู้จัดทำโครงการขอเสนอผลการดำเนินงานตามกรอบการดำเนินงานดังนี้

Input	Process	Output	Outcome
1. คน 1.1 กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชผัก จำนวน 14 คน 1.2 เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาและจัดหาน้ำตำบลทุ่งโป่ง จำนวน 1 คน 1.3 เจ้าหน้าที่ farmmanager ของบริษัทโลตัส จำนวน 2 คน 2. งบประมาณ 2.1 งบประมาณ 500 บาท 3. เอกสารข้อมูล 3.1 ข้อมูลปัญหาอุปสรรคที่มีผลต่อการปลูกพืชผัก	1. เตรียมข้อมูลในการทำโครงการ - สอบถามข้อมูลความต้องการของตลาด - หาข้อมูลการปลูกแตงร้าน - สอบถามปัญหา/อุปสรรคที่มีผลต่อการปลูกพืชของเกษตรกร 2. วิเคราะห์ข้อมูล - วิเคราะห์ปัญหา/อุปสรรคที่มีผลต่อการเกษตร 3. กิจกรรมและการปฏิบัติการ - กิจกรรมการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคของการปลูกพืชผักและกิจกรรมการจัดรอบปลูกแตงกวา/แตงร้าน	1. ได้ทราบปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักตำบลทุ่งโป่ง 2. ได้แนวทางการจัดการการตลาดอย่างยั่งยืนของเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง	1. สามารถคาดการณ์ผลผลิตที่จะออกมาในแต่ละรอบได้ ทำให้เกษตรกรวางแผนการส่งออกผลผลิตในแต่ละวันได้ 2. สามารถจัดวางรอบปลูกพืชผักให้ได้ผลผลิตที่ต่อเนื่องได้ ทำให้ทางตลาดมีความไว้วางใจต่อกลุ่มผู้ปลูกผักและสนับสนุนกลุ่มผู้ปลูกพืชผักในระยะยาว

4.1. ปัจจัยนำเข้า

4.1.1 คน

กลุ่มคนที่เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ ประกอบด้วยภาคส่วนต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1) สมาชิกเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักตำบลทุ่งโป่ง จำนวน 6 คน เป็นผู้ที่ลงความต้องการปลูกแตงร้านในโครงการพัฒนาและจัดหาน้ำตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น
- 2) เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาและจัดหาน้ำตำบลทุ่งโป่ง จำนวน 1 คน ประธานการจัดประชุมการจัดรอบปลูกพืชของเกษตรกร
- 3) เจ้าหน้าที่ farm manager ของบริษัทโลตัส จำนวน 2 คน ให้ความรู้เกี่ยวกับความต้องการของตลาด เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่เกษตรกรในการรับซื้อผลผลิตของเกษตรกร บริษัทโลตัสต้องการผลผลิตที่ได้มาตรฐาน มีการใช้สารเคมีที่เหมาะสม ผลผลิตของเกษตรกรต้องมีปริมาณที่คงที่ตลอดปี และมีความต่อเนื่อง
- 4) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมงานพัฒนา CP เข้าประชุมร่วมเพื่อหาแนวทางการจัดการตลาดอย่างยั่งยืนของเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักตำบลทุ่งโป่ง มีการสอบถามความต้องการของกลุ่มเกษตรกร สอบถามศักยภาพของเกษตรกรในการผลิต
- 5) นางสาวธิดิภมล สำราญทิพย์ นางสาวอริยา คตโคตร วิทยากรกระบวนการในการจัดประชุมเพื่อหาแนวทางการจัดการตลาดอย่างยั่งยืนของเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักตำบลทุ่งโป่ง และวางรอบการปลูกพืชเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของผลผลิต

4.1.2 ทูหรืองบประมาณ

งบประมาณในการในการจัดทำโครงการ รวมทั้งหมดจำนวน 500 บาท ได้งบประมาณมาจาก โครงการพัฒนาและจัดหาน้ำภายในตำบลทุ่งโป่ง มูลนิธิปิดทองหลังพระ จังหวัดขอนแก่น มีรายละเอียดดังนี้

ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าอาหารจัดเบรก รวมทั้งสิ้น 500 บาท

4.1.3 เอกสารข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการจัดกิจกรรมประกอบไปด้วย ข้อมูลปัญหาอุปสรรคในการปลูกพืชของเกษตรกร ปัญหาด้านการตลาด และการเลือกชนิดพืชของเกษตรกรในการปลูกพืชแต่ละครั้ง ข้อมูลการเพาะปลูกแตงร้าน วิธีการดูแลพืชในระหว่างการปลูก การรักษาโรคและแมลงของแตงร้าน จำนวนผลผลิตต่อต้นในแต่ละรอบการปลูก

ข้อมูลแตงกวา/แตงร้าน

แตงกวา เป็นไม้เลื้อย ตระกูลเดียวกับแตงโม ฟักทอง บวบ มะระ น้ำเต้า แตงกวามีอายุตั้งแต่ปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว 30-45 วัน เนื่องจากเป็นพืชที่มีอายุในการปลูกและเก็บเกี่ยวไม่ยาวนานมากนัก ใช้เวลาเพาะเมล็ด 6-7 วัน ก็สามารถลงแปลงปลูกได้แล้ว ก่อนจะปลูกไปอีกประมาณ 35 วัน ก็สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ ซึ่งอาศัยการดูแลเพียงแค่ช่วงเดือนกว่าๆ เท่านั้น แตงกวาก็จะเริ่มออกผลผลิต

4.1.3.1 สภาพอากาศที่เหมาะสม

- (1) ดินร่วนปนทราย ระบายน้ำได้ดี ความเป็นกรดต่าง(PH) 5.5-6.5
- (2) อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียสเป็นต้น (ไม่ควรต่ำกว่า 17 องศาเซลเซียส)
- (3) สภาพอากาศแห้ง
- (4) มีแดดตลอดทั้งวัน

4.1.3.2. วิธีปลูกแตงกวา(ระยะกล้า) จะทำได้ 2 วิธี คือ

(1) วิธีปลูกโดยหยอดเมล็ดลงในหลุมโดยตรง วิธีนี้จะสะดวกต่อการปลูก แต่สิ้นเปลืองเมล็ดพันธุ์พอสมควร (เกษตรกรนิยมใช้)

(2) วิธีปลูกแบบเพาะกล้า เตรียมดินเพาะ ใส่ลงในถาดเพาะที่เตรียมไว้ หยอดเมล็ดพันธุ์ลงในถาดเพาะหลุมละ 1-2 เมล็ด และดูแลให้น้ำทุกวัน ปุ๋ย และเก็บไว้ในที่แดดอ่อนๆ และเมื่อต้นกล้ามีใบจริงประมาณ 4-5 ใบจึงย้ายลงปลูก

4.1.3.3. โรคสำคัญในแตงกวาโรคราน้ำค้างแตงกวา พบอาการบนใบ มักพบมีแผลเหลี่ยมเล็กสีเหลืองชัดเจน ในขอบเขตเส้นใบ ในบางสายพันธุ์แผลอาจเป็นสีขาวหรือเทา ต่อมาใบจะเหลืองแห้งไปการแพร่ระบาด พบได้ทุกระยะการเจริญ ระบาดมากในช่วงปลายฝนต้นหนาว ยังมีความต่างของอุณหภูมิต่ำในเวลากลางคืน และอุณหภูมิสูงในเวลากลางวัน ยังทำให้อาการของโรครุนแรง

4.1.3.4. แมลงศัตรูพืชในแตงกวา เพลี้ยไฟ ทำให้ใบม้วนหงิกงอ รูปร่างผิดปกติ ใบเป็นกระจุก มีสีสลับเขียวเป็นทาง ระบาดมากในช่วงที่มีอากาศแห้งแล้งฝนทิ้งช่วง (เป็นพาหะนำโรคใบด่างหรือไวรัสในแตงกวา) เพลี้ยอ่อน ทำให้ใบม้วน ต้นแคระแกร็น และยังเป็นพาหะนำไวรัสด้วย ป้องกันด้วยการฉีดพ่นใช้สารกำจัดแมลง เช่น ฟิโพรนิล(แอสเซนด) อิมิตาโคลพริด(ไบรดา) คาร์โบซัลแฟน(พอส) แมลงหริ้วขาวทำให้ใบพืชหงิกงอ ขอบใบม้วน เป็นจุด สีด่าง ชะงักการเจริญเติบโต และแคระแกร็น มีผลต่อการออกดอกติดผล หนอนขนอบใบตัวหนอนมีลักษณะหัวแหลมท้ายป้านโดยขนไชภายในใบ ทำให้เกิดรอยเส้นสีขาว ถ้าระบาดรุนแรง ใบจะร่วง

4.2. กระบวนการ

4.2.1 การเตรียมข้อมูลในการทำโครงการ โดยมีขั้นตอนการเตรียมการดังนี้

4.2.1.1 ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเกษตรกร โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการสอบถามข้อมูลตามหัวข้อ การเลือกชนิดการปลูกพืชของเกษตรกร ปัญหาในการปลูกพืชของเกษตรกร และปัญหาด้านการตลาดของเกษตรกร เพื่อนำมาวิเคราะห์การจัดทำโครงการพัฒนา และสำรวจความต้องการชนิดพืชที่เกษตรกรต้องการปลูก

4.2.1.2 วางแผนเขียนโครงการให้สอดคล้องกับปัญหาของเกษตรกรที่ได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเพื่อจัดทำโครงการแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของเกษตรกร

4.2.2 การดำเนินการจัดทำโครงการ กำหนดวันประชุมของเกษตรกรในกลุ่มผู้ปลูกพืชผักในตำบลทุ่งโป่ง เพื่อประชุมหาแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ณ มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ขอนแก่น

4.2.3 จัดเตรียมสถานที่ ประสานงานผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดเตรียมเอกสารที่ใช้ในการประชุม

4.2.3.1 เปิดการประชุมโดย นายอนุชภูมิ จารุจินดา หัวหน้าพื้นที่โครงการพัฒนาและจัดหาน้ำในพื้นที่ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุขบวรรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

4.2.3.2 เจ้าหน้าที่ farm manager ของบริษัทโลตัส อธิบายวิธีการรับซื้อผลผลิตของเกษตรกร กฎระเบียบการรับซื้อ ดังนี้ ก่อนเก็บผลผลิตต้องมีการตรวจสอบเคมี 1 อาทิพย์ ผลผลิตต้องมีขนาด 10 – 15 ซม. ทรงสวย ไม่มีรอยหนอนและแมลง เกษตรกรจะต้องสามารถทำผลผลิตให้มีปริมาณที่สม่ำเสมอและมีผลผลิตที่ต่อเนื่อง

4.2.3.3 หาแนวทางการผลิตพืชให้มีผลผลิตออกอย่างต่อเนื่อง โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมงานพัฒนา CP นางสาวธิดากมล สำราญทิพย์ และนางสาวอาริยา คตโคตร หาสื่อร่วมกับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักเพื่อหาแนวทางการผลิตให้ผลผลิตออกมามีคุณภาพ มีปริมาณที่สม่ำเสมอและมีความต่อเนื่องดังนี้

ขั้นที่ 1 สอบถามศักยภาพของเกษตรกรในการผลิตพืช

ขั้นที่ 2 คำนวณผลผลิตพืชแต่ละต้นว่าสามารถเก็บผลผลิตได้จำนวนเท่าใด จากประสบการณ์ในการปลูกของเกษตรกรแต่ละท่าน และข้อมูลจากเกษตรกรอำเภอ

ขั้นที่ 3 ให้เกษตรกรที่มีความสนใจปลูกพืชชนิดเดียวกันรวมกลุ่มกัน เพื่อจะแบ่งจำนวนพืชต่อรอบปลูก

ขั้นที่ 4 จัดวางรอบปลูกพืชของเกษตรกร โดยมีระยะเวลาการวางรอบ 4 เดือน เพื่อทดลองการปลูกพืชว่าจะมีผลผลิตอย่างสม่ำเสมอและปริมาณที่ต่อเนื่องตามแผนการปลูกหรือไม่

ขั้นที่ 5 ให้ความรู้และเทคนิค การดูแลพืช การปลูกแตงร้านแก่เกษตรกรที่สนใจปลูกแตงร้าน

4.2.4 จัดประชุมเพื่อหาแนวทางการจัดการตลาดอย่างยั่งยืน โดยการให้ผู้รับซื้อแสดงความต้องการมาตรฐานและจำนวนของผลผลิตพืชชนิดต่างๆ เพื่อสอบถามถึงศักยภาพการผลิตของเกษตรกร จากนั้นสอบถามความต้องการในการปลูกพืชแต่ละชนิดของเกษตรกร และศักยภาพของจำนวนผลผลิตในแต่ละรอบ และจัดรอบการปลูกโดยให้เกษตรกรลงความต้องการเลือกรอบการปลูกของตนเอง โดยมีรายละเอียดกิจกรรมโครงการ ดังนี้

4.2.4.1 สอบถามความต้องการของตลาด ตลาดต้องการผลผลิตที่มีคุณภาพโดยผลผลิตของเกษตรกรต้องผ่านมาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practice) และผลผลิตของเกษตรกรต้องมีปริมาณที่สม่ำเสมอมีความต่อเนื่องในการส่งผลผลิต สามารถส่งผลผลิตได้ตลอดทั้งปี

4.2.4.2 นำมาวิเคราะห์ทำแบบสัมภาษณ์เกษตรกร เมื่อทราบความต้องการของตลาดแล้วได้นำประเด็นความต้องการของตลาดมาวิเคราะห์หาอุปสรรคของเกษตรกรเพื่อหาแนวทางการพัฒนาให้ผลผลิตของเกษตรกรตอบสนองต่อความต้องการของตลาดทั้ง 3 ด้าน

4.2.4.3 ลงสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกพืชผักสำรวจข้อมูลพื้นฐานทางการเกษตรของเกษตรกร และปัญหาอุปสรรคในด้านการผลิต ด้านการตลาด และปัญหาด้านอื่นๆในการปลูกพืชของเกษตรกร

4.2.4.4 จัดประชุมปฏิบัติการในวันที่ 12 เดือนกุมภาพันธ์ 2563 จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในด้านการผลิต ด้านการตลาด และปัญหาด้านอื่นๆในการปลูกพืชของเกษตรกรพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ในตำบลทุ่งโป่งนิยมปลูกพืชตามฤดูกาล มีการเปลี่ยนชนิดพืชที่ปลูกไปตามปัจจัยต่างๆ เช่น สภาพอากาศ สภาพที่ดิน เลือกปลูกผักที่มีราคาสูงตามความต้องการของตลาดในช่วงเวลานั้น และนิยมปลูกขายตามตลาดชุมชน เกษตรกรในตำบลทุ่งโป่งไม่มีการจัดรอบการปลูกพืชเพื่อให้ได้ผลผลิตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งไม่หากจะส่งเสริมให้เกษตรกรมีตลาดรับซื้อที่ยั่งยืน เกษตรกรในพื้นที่ตำบลทุ่งโป่งจึงต้องจัดรอบปลูกพืชเพื่อให้ได้ผลผลิตอย่างต่อเนื่องตลอดปี โดยกิจกรรมจะจัดในรูปแบบการจัดประชุมเพื่อหาความต้องการชนิดของพืช จำนวนความต้องการปลูกในการปลูกพืชของเกษตรกร มีการจับกลุ่มของเกษตรกรตามชนิดพืชที่เกษตรกรลงความประสงค์ต้องการปลูกเพื่อให้เกิดการหมุนเวียนรอบปลูกภายในกลุ่มและทำให้เกิดปริมาณที่สม่ำเสมอและสามารถส่งผลผลิตได้อย่างต่อเนื่อง

4.3. ผลที่เกิด

4.3.1 ผู้เข้าร่วมโครงการทราบถึงศักยภาพในการปลูกพืชของตน และสามารถประเมินผลผลิตในแต่ละรอบของตนเองได้ มีการเริ่มคำนวณจำนวนต้นต่อการปลูกแต่ละรอบ สามารถทราบได้ว่าแตงร้านจำนวน 1 ต้น สามารถเก็บผลผลิตได้จำนวน 1 ต้นต่ออาทิตย์

4.3.2 ผู้เข้าร่วมโครงการทราบถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดปัญหากับพืชที่ปลูก เมื่อเกิดราน้ำค้างเกษตรกรสามารถใช้สารเคมีได้ก่อนการเก็บเกี่ยว 2 อาทิตย์ การปลูกพืชซ้ำที่เดิมทำให้เกิดโรคและเชื้อราได้

4.3.3 เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อให้เกิดผลผลิตที่ต่อเนื่องในแต่ละรอบปลูก เมื่อเกษตรกรรวมกลุ่มสามารถเพิ่มปริมาณผลผลิต และสามารถควบคุมให้ผลผลิตมีปริมาณที่สม่ำเสมอและผลผลิตมีความต่อเนื่องได้ สามารถลดความเสี่ยงในด้านผลผลิตมีความต่อเนื่องได้มากกว่าการปลูกคนเดียว

4.4. ผลลัพธ์

4.4.1 ผู้เข้าร่วมโครงการมีรอบการปลูกพืชที่แน่ชัด มีการคำนวณผลผลิตในแต่ละรอบอย่างชัดเจน สามารถทำให้เกิดการวางแผนการตลาดได้

4.4.2 การจัดรอบการปลูกพืชทำให้ผลผลิตภายในกลุ่มมีปริมาณที่พอดี ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป สามารถรักษาสมาตุลราคาในการขายผลผลิตได้

4.4.3 เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรในพื้นที่ มีการแลกเปลี่ยนเทคนิคการดูแลพืช การปลูกและวิธีการบำรุงต่างๆเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีมากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด

4.5. ปัญหาและอุปสรรค

4.5.1 พื้นที่ของเกษตรกรมีปัญหาทางด้านโครงสร้าง บางพื้นที่ไม่มีระบบน้ำในการทำเกษตรส่งผลให้ผลผลิตที่คาดการณ์ไว้อาจได้น้อยกว่าจำนวนที่คำนวณไว้

4.5.2 เกษตรกรบางรายมีพื้นที่จำกัดในการทำการผลิต จึงส่งผลให้บางรอบเกษตรกรบางรายต้องปลูกพืชจำนวนเพิ่มขึ้นเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของผลผลิต เกษตรกรอาจจะดูแลพืชได้ไม่เต็มที่ ผลผลิตอาจจะมีคุณภาพต่ำ

4.5.3 เกษตรกรบางรายไม่มาประชุม จึงไม่สามารถจัดรอบการปลูกให้ได้ เพราะการจัดรอบการปลูกต้องสอบถามความพร้อมของเกษตรกร

4.6. การประเมินผลโครงการ

4.6.1 มีการประเมินผลโครงการจากการจัดรอบการปลูกพืชของเกษตรกร

ประเมินด้วยการลงพื้นที่ตรวจสอบของเกษตรกรที่ลงปลูกตามรอบที่กำหนดไว้ โดยมีการประเมินรอบการปลูกของเกษตรกรจากการติดตามของ อาสาสมัครพัฒนาชุมชน และ นักศึกษาฝึกงาน โยมีการตรวจประเมินดังนี้

4.6.1.1 ลงตรวจสอบเกษตรกรในด้านการเตรียมดินปลูก ว่ามีการเตรียมพื้นที่ดิน การไถดินเตรียมแปลงปลูก

4.6.1.2 การเตรียมเมล็ดพันธุ์ อุปกรณ์การเพาะปลูก เช่น ถาดเพาะเมล็ดพันธุ์

4.6.1.3 การลงตรวจสอบเกษตรกรเมื่อถึงรอบวันปลูกที่เกษตรกรได้ลงความต้องการไว้ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้ผลผลิตตรงตามวันที่กำหนดไว้

4.6.2 ผลการประเมินพบว่า เกษตรกรที่ลงความต้องการปลูกแตงร้านใน 4 รอบ ได้แก่รอบวันที่ 17/02/63 , 24/02/63 , 29/02/63 และ วันที่ 07/03/63 มีการเตรียมความพร้อม เช่น การเตรียมแปลงปลูก เตรียมเมล็ดพันธุ์ ก่อนถึงวันปลูก และเกษตรกรทุกรายได้ลงปลูกแตงร้านตรงรอบปลูกที่ได้ลงความต้องการไว้ การลงรอบปลูกของเกษตรกรที่ลงปลูกตรงตามวันจะทำให้คาดการณ์ผลผลิตที่ออกมาได้ว่าในแต่ละสัปดาห์จะมีผลผลิตออกมาได้ประมาณกี่กิโลกรัมต่อสัปดาห์

4.7 สรุปผลโครงการ

4.7.1 จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ

ผู้เข้าร่วมโครงการที่ลงความความต้องการปลูกพืช 3 ชนิด ได้แก่ ถั่วฝักยาว มะระจีน และแตงร้าน จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 14 คน ประกอบด้วย

- (1) เกษตรกรที่ลงความความต้องการที่จะปลูกถั่วฝักยาว จำนวน 8 คน
- (2) เกษตรกรที่ลงความความต้องการที่จะปลูกมะระจีน จำนวน 6 คน
- (3) เกษตรกรที่ลงความความต้องการที่จะปลูกแตงร้าน จำนวน 6 คน

4.7.2 สรุปปัญหา/อุปสรรคที่พบจากการปลูกพืชที่ผ่านมาของเกษตรกร

“การเลือกชนิดการปลูกพืชจะเลือกปลูกพืชตามความพร้อมของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงสภาพอากาศและฤดูกาลการปลูกพืชจะปลูกเวียนพื้นที่ปลูกไปเรื่อยๆทำให้พื้นที่การปลูกมีขนาดต่างกันในแต่ละรอบการปลูกและปริมาณการปลูกจะไม่เท่ากันและผลผลิตที่ได้ก็จะมีปริมาณที่ไม่เท่ากันในแต่ละรอบการปลูก ซึ่งปัญหาที่พบจะเป็นปัญหาสภาพที่ดิน เนื่องจากการปลูกพืชไม่สามารถที่จะปลูกพืชชนิดเดิมซ้ำที่กันได้จำนวนหลายครั้ง และยังพบปัญหาเกี่ยวกับโรคแมลงและรา

น้ำค้าง มีปัญหาเกี่ยวกับน้ำใช้ในการปลูกพืช ไม่ค่อยมีความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเวลาพืชเป็นโรคและแมลง ในบางครั้งก็แก้ไขปัญหาที่เกิดกับพืชไม่ทันทำให้บางรอบการปลูกไม่ได้ผลผลิต

ปัญหาที่พบเกี่ยวกับตลาดก่อนที่เข้าร่วมโครงการกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง ไม่มีตลาดรับซื้อผลผลิตที่แน่นอน บางครั้งมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อแบบเหมาสวน ไม่มีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง ถ้ามีผลผลิตน้อยจะไม่คุ้มค้ำกับที่พ่อค้าคนกลางจะเข้ามารับซื้อผลผลิต จึงจำเป็นที่จะต้องขายเองโดยจะขายตามชุมชน ตลาดชุมชน ซึ่งบางครั้งผลผลิตก็ขายออกไม่หมด”

นางกำจัต สุขพร้อม

“การเลือกชนิดการปลูกพืชจะเลือกปลูกตามฤดูกาลหรือตามช่วงเทศกาล แม้จะคำนวณว่าช่วงไหนที่จะมีงานบุญเยอะ แม้จะปลูกผักที่สามารถขายออกได้ง่าย เช่น แตงกวา แตงร้าน ผักทอง โดยที่แม่จะมีการวางแผนการปลูกของตัวเอง ปัญหาที่พบในการปลูกพืชคือพวกโรคพืช ราคาน้ำค้างเป็นพืชที่ต้องระวังเป็นอย่างมากเพราะถ้าสภาพอากาศมีความชื้นสูงจะทำให้ระบาดได้อย่างรวดเร็ว และพบแมลงเต่าทอง หนอนและเพลี้ย แม่จะใช้กากน้ำตาลผสมน้ำเปล่าเพื่อฉีดป้องกันแมลง นอกจากปัญหาแมลงแล้วยังมีปัญหาดินที่ไม่สามารถปลูกพืชซ้ำที่ได้บ่อยเพราะจะทำให้พืชเกิดโรคได้สำหรับแม่ค้าอ่อน ไม่พบปัญหาดินเนื่องจากแม่มีพื้นที่มากพอต่อการปลูกผลผลิตให้ได้ปริมาณที่ต้องการ

ปัญหาที่พบเกี่ยวกับตลาดก่อนที่เข้าร่วมโครงการกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง การขายผลผลิตจะมีการสำรวจความต้องการของตลาดก่อนเพื่อที่จะทำให้ขายออกได้ง่าย ซึ่งแต่ก่อนนั้นไม่มีตลาดที่รับซื้อผลผลิตได้ตลอด โดยจะเร่ขายตามชุมชนจะนำผลผลิตมาบรรจุในปริมาณที่ขายได้ง่าย เช่น ทำเป็นถุง ถุงละ 10 - 20 บาท เร่ขายไปเรื่อยๆจนได้รู้จักกับตลาดหลากหลายที่ ทำให้ผลผลิตขายหมดเกือบทุกวัน”

นางคำอ่อน สมปาน

“การเลือกการปลูกพืชจะเลือกปลูกในบางปีก็สามารถปลูกพืชได้ตลอดปี บางปีก็ปลูกตามความสะดวกในช่วงเวลาการปลูก เช่น หากราคากาการตลาดมีการรับซื้อที่สูงก็จะปลูก หรือค่าน้ำสภาพอากาศในการปลูก สถานที่การปลูก และปลูกตามความสะดวกของตนเอง ตามสภาพแรงงานในช่วงเวลานั้น หากมีแรงงานพอก็ปลูกรอบละ 1,500 ต้น หากไม่มีแรงงานก็ลดจำนวนปลูกตามความเหมาะสม ปัญหาที่พบในการปลูกพืชผักเชื้อโรคไวรัส ปัญหาเรื่องขาดแคลนนํ้า ในอดีตมีปัญหาเรื่องดินสารอาหารและแร่ธาตุในดินมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของพืช ทำให้ได้ผลผลิตออกมาได้ไม่ดี บางรอบการปลูกก็ได้ผลผลิตน้อยกว่าจำนวนที่คาดไว้ ปัจจุบันมีการบำรุงดินด้วยปุ๋ยของกลุ่ม ทำให้ดินมีสภาพดีขึ้น และทำให้ผลผลิตเป็นไปตามที่คาดการณ์ได้ ก่อนหน้านั้นไม่มีตลาดรองรับส่วนมากที่ปลูกจะขายตามชุมชน ขับรถเร่ขายตามบ้าน ซึ่งมีรายได้วันละประมาณ 300 บาท หรือแล้วแต่จำนวนของผลผลิต ทำให้มีรายได้ไม่มั่นคง ในบางฤดูที่มีชาวบ้านปลูกเยอะ ทำให้ผลผลิตที่ขายในชุมชนมีเยอะ หากต้องการขายผลผลิตให้หมดเกษตรกรจำเป็นจะต้องเพิ่มปริมาณผลผลิตในการขายหรือลดราคาขายลง ซึ่งทำให้ราคาผลผลิตของเกษตรกรไม่คงที่”

นางจันทร์เพ็ญ ไชยคำ

“ การเลือกชนิดปลูกจะเลือกปลูกพืชที่ขายออกได้ง่าย และคนส่วนใหญ่ซื้อกิน จะปลูกหมุนเวียนพื้นที่ไปเรื่อยๆอย่างต่อเนื่อง เช่น แดงร้าน ถั่วพิกยาว เมื่อเก็บผลผลิตในรอบที่สามแล้ว จะหมุนเวียนพื้นที่ปลูก จะไม่ปลูกซ้ำที่เนื่องจากอาจทำให้พืชเกิดโรคได้ ทำให้ผลผลิตเสียหาย ต้องจัดการการวางแผนการปลูกของพืชแต่ละชนิดให้พอกับเนื้อที่ที่มีจำกัด และเพื่อให้ได้ปริมาณผลผลิตตามที่ตลาดต้องการ ปัญหาที่พบในการปลูกพืชที่ผ่านมาก็คือโรคพืช ราน้ำค้างและแมลงเต่าทองที่เป็นปัญหาเฉพาะกับแดงร้าน/แดงกวา

ปัญหาการตลาดที่ผ่านมาก็ดังกล่าวไม่มีตลาดที่เข้ามาสั่งซื้อโดยตรง จะเก็บผลผลิตเร่ขายตามหมู่บ้านไปเรื่อยๆ บางวันก็ขายตามตลาดชุมชนโดยขายเป็นถุง ถุงละ 10 บาท เพื่อที่จะได้ขายได้ง่ายเพราะผักไม่สามารถเก็บไว้ได้นานดังนั้นจึงต้องทำเป็นถุงเหมาะกับการบริโภคเป็นครัวเรือน ”

นายกิตินันท์ โสดาวัน

“ การเลือกชนิดการปลูกจะปลูกผักที่คนนิยมบริโภคมากที่สุด และเลือกผักที่ตนเองปลูกได้ดี แต่ก่อนไม่มีพื้นที่ปลูกผักมากนักเนื่องจากการทำนาไปด้วย ยังไม่สามารถจัดสรรพื้นที่ได้ ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกผักขายเพิ่มขึ้น โดยมีการวางแผนการปลูกด้วยตัวเองตั้งแต่เริ่มปลูกแรกๆ และปลูกอย่างต่อเนื่องมาเรื่อยๆ มีการปลูกพืชที่หลากหลายชนิดหมุนเวียนกัน ปลูกพืชตามฤดูกาลบ้าง เช่น ข้าวโพด ปัญหาที่พบในการปลูกพืชจะเป็นโรคพืชและแมลง

ปัญหาการตลาดที่ผ่านมาถึงจะมีพ่อค้าคนกลางเข้ามาสั่งซื้อผักอยู่ตลอดแต่ไม่สามารถที่จะต่อรองกับพ่อค้าคนกลางได้ ซึ่งมีราคาที่ไม่แน่นอน นอกจากพ่อค้าเข้ามาสั่งซื้อแล้วยังออกเร่ขายตามตลาด ตามหมู่บ้านด้วยตัวเอง ซึ่งการออกขายด้วยตัวเองขายได้ประมาณ 100 กิโลกรัม/วัน ”

นายธิติพงษ์ ทองโคตร

“การเลือกชนิดปลูกจะปลูกผักที่ขายได้ง่ายและมีคนบริโภคอยู่ตลอด และเลือกปลูกผักที่ส่งได้ทั้งตลาดสมัยใหม่ (Modern Trade) และตลาดชุมชนเนื่องจากสามารถจำหน่ายได้หลายทาง ปัจจุบันเลือกปลูกพืชที่เข้าร่วมโครงการฯ และทำนา เนื่องจากไม่มีเวลาพอสำหรับการปลูกพืชที่หลากหลายมากขึ้นเพราะถ้าปลูกหลายชนิดมากๆ จะทำให้ไม่มีเวลาดูแลผลผลิตที่ออกมานั้นจะไม่มีคุณภาพ การปลูกผักต่าง ๆ นั้นจะต้องสลับพื้นที่การปลูกไปเรื่อยๆ เพราะถ้าปลูกซ้ำที่อาจเกิดโรคพืชต่างๆได้ ไม่มีปัญหาทางด้านพื้นที่เพาะปลูก แต่มีปัญหาคีตรูพืช โรคพืช ปัญหาการตลาดที่ผ่านมาก็ดังกล่าวสามารถนำผลผลิตแบ่งขายออกตามตลาดชุมชน มีพ่อค้าเข้ามาสั่งซื้อผลผลิต ปัจจุบันนำผลผลิตเข้าโครงการฯ และออกจำหน่ายตามตลาดชุมชน”

นางปณิตดา นินระผาย

4.7.3 สรุปการดำเนินโครงการ

เกษตรกรได้ลงความเห็นร่วมกันการจัดรอบปลูกแตงร้านเพื่อให้ได้ปริมาณผลผลิตอยู่ที่ 200 กิโลกรัม/สัปดาห์ จำนวนผู้ปลูก 6 ราย มีรอบเพาะปลูก ดังนี้

รอบปลูกที่ 1

รอบปลูกวันที่ 17/02/63 จำนวนการปลูกคนละ 750 ต้น	
ลำดับที่	รายชื่อ
1	นางจันทร์เพ็ญ ไชยคำ
2	นางคำออน สมปาน

รอบปลูกที่ 2

รอบปลูกวันที่ 24/02/63 จำนวนการปลูกคนละ 500 ต้น	
ลำดับที่	รายชื่อ
1	นายกิตินันท์ โสดาวัน
2	นายธิตีพงษ์ ทองโคตร
3	นางกัจฉาด สุขพร้อม

รอบปลูกที่ 3

รอบปลูกวันที่ 29/02/63 จำนวนการปลูกคนละ 750 ต้น	
ลำดับที่	รายชื่อ
1	นางจันทร์เพ็ญ ไชยคำ
2	นางปนิดา นินระผาย

รอบปลูกที่ 4

รอบปลูกวันที่ 7/03/63 จำนวนการปลูกคนละ 500 ต้น	
ลำดับที่	รายชื่อ
1	นายกิตินันท์ โสดาวัน
2	นายธิตีพงษ์ ทองโคตร
3	นางคำออน สมปาน

บรรณานุกรม

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา

<http://www.pidthong.org/main.php> (1 กุมภาพันธ์ 2563)

ร้านเกษตรสมบูรณ์. 2562. วิธีปลูกแตงกวาฉบับจับมือทำ. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา

<https://www.kasetsomboon.com> (1 กุมภาพันธ์ 2563)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์รายบุคคล

(ผู้ปลูกแตงร้าน)

โครงการการจัดการการตลาดอย่างยั่งยืนของเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง
(ผู้ปลูกแตงร้าน) อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง : ขอให้ผู้ที่สัมภาษณ์ได้กรอกข้อมูลตามรายการต่อไปนี้ให้ครบถ้วน

1. ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ชื่อ-นามสกุล..... อายุ.....ปี

1.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... หมู่บ้าน..... ตำบลทุ่งโป่ง

อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

1.3 จำนวนการปลูก.....

1.4 อาชีพ.....รายได้.....ต่อเดือน

1.5 เคยปลูกพืชชนิดนี้หรือไม่ เคย ไม่เคย

2. ประเด็นคำถาม

2.1 การเลือกชนิดการปลูกพืชผักของเกษตรกรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการผลิตและการปลูกผัก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

